

Literatura

Ipurdia garbitzeko poesia

Nork esan zuen komunean xanpu potetako etiketak soilik irakurtzen zirenik? Eta nork poesia etxeko egongelan goxo-goxo etzanda soilik dasta zitekeenik? Komuna eta poesia ohoratzeko, hemen daukagu *Poesia komune*ko paperean Imanol eta Mattin Epelderen eskutik. Bi plazer mota bateratuta, plazer bikoitza lortzeko asmoarekin. Eseri komunontzian eta egin tira komune

ko paper ilustratu honetatik. “Crackainean” egiteko prest al zaude?

LANDER MUÑAGORRI

Argazkiak: Amaia Belardieta (CC-by)

GARAI BATEAN, orain ez urte asko, hainbat etxetako komunean egunkari zaharren orri puskak egoten ziren eginbeharren ondoren ipurdia garbitzeko. Komun-saioak sobera luzatzen ziren ordurako albiste ez ziren notiziak irakurtzen. Egun apenas ikusten da egunkari zaharrik paretako iltzetik zintzilik, komune

ko paperak hartu baitie leku. Hala ere, ezin uka daiteke komunean irakurtzen jarraitzen dugula. Xanpu poteetako etiketak, postontzian sartu dizkiguten publizitate orriak, egunkarietako gehigarriak edota Asterix eta Obelix-en azken abenturak oraindik komune

Komunean eta komunerako idatzita

Poemak idazten aspalditik hasi zen Imanol. Bertsolaritzan ibilitakoa, urte andana darama plazetan kantatu gabe, baina “errimetatik libratu eta solte idaztea” beti gustatu izan zaiola azaldu du. 2007ko urrian blog batean jarri zituen idatzi horiek, mundu guztiak irakurtzeko aukera izan zezan.

Imanol Epelde komunean eserita, errezitatzen. Hiru euskarritan bizi da *Komune*ko paperean: paperean, Interneten eta zuzeneko emanaldietan.

Hasieratik *Komune*ko paperean izena jarri zion Imanolek. “Komuna ohoratzeko modu bat izan zitekeela iruditu zitzaidan. Egia da askotan baztertu xamarra daukagula komuna; denok hitz egiten dugu logelaz edo jangelaz, baina ez komunaz”. Poema hauek, gainera, ez omen dira paper normalean idazteko modukoak. “Amorrazioz eta tristuraz betetako poemak dira asko, munduarekin haserre nengoen garaikoak” Imanolek azaldu duenez. Blogari izena jartzeko

garaian, hortaz, *Komuneke paperean* ezin ego-kiago zihoakion.

2009ko maiatzean, errezitaldiak ematen hasi ziren. Mattin anaia musikaren arduradun, eta Imanol poemak taula gainera ekartzeko lanetan, ez zuten ohiko poesia emanaldia izatea nahi. “Errezitatu baino gehiago, poemak nola bizi ditugun adierazten dugu zuzenekoetan” azaldu du Imanolek. Hitzari musika gehitu diote, musika klasiko, baita emanaldietarako espresuki sortutako doinuak ere. Eta musikari gorputz espresioa eman. Aspektu horrek, gainera, garrantzi handia hartzen du euren errezitaldietan. Imanolek dioenez, “esaten ari garen hori publikoarengana ahalik eta ondoen” iristek kezkatzen ditu, “helburua jendea hunkitzea baita, ez daitezela geratu ezer ulertu ez izanaren sentsazioarekin”.

Eszenatokia komun bilakatzen dute errezitaldi bakoitzean. Zer egokiago? Hala, emanaldia komunontzi baten biran izaten da, komuneke paperez inguratuta eta komuneke giroan oinarrituta.

Hitzetik ekintzara

Komuneke paperean ekimena sarean zegoen, baita taula gainean ere. Baina proiektuak izaera propioa, berezkoa har zezan, zer gutxiago lan horiek guztiak komuneke paperean bertan argitaratzea baino? “Esaten da gauza guztien inguruan idatzia dagoela, eta orijinaltasuna forman bilatu behar dela. Bada, guk hori egin genuen, nolabait erakargarri egin eta beste modu batean blogetik aparte ia inork irakurriko ez zituen poemak sozializatu” azaldu du Imanolek.

Hasieratik zeukaten poemak komun paperean argitaratzearen ideia buruan, baina ez zuten bideragarria ikusten. Harik eta Imanol Agirrek, Zarauzko Garoa liburudendako semeak, animatu zituen arte. “Bera izan zen proiektua aurrera atera zitekeela sinestarazi ziguna” dio Imanol Epeldek. Horretarako, Ithaka Design-eko Gari Iruretagoienarengana jo zuten, diseinuaz eta ekoizpenaz arduraz zedin.

“Proiektua proposatu zidaten unean, halako analogia bat etorri zitzaidan burura. Txikitatik Arantzazuko egutegia ezagutu dut sukaldean, eta goizero irakurtzen nuen pasarteren bat” oroitu du Iruretagoienak. Egutegi hura bezala, ekimen hau ere behin bakarrik irakurtzeko zer bait izango zen, funtsean. Horregatik, hasieratik asko gustatu zitzaiola onartu du. Baina zailtasunak nabariak ziren, testuak komuneke paperean argitaratzea ez baita ohiko-

SKT Sekuentzia, komunean

“Komunean! Gauza asko dauzkagu komunean” abesten du SKT Sekuentzia taldeak *WC* kantuan. Eta kasu honetan ere, puntu komun bat daukate musika taldeak eta proposamen literario honek: Imanol eta Mattin Epelde anaiak. Aipatu abestia ere komunean daukate bi ekimen eta proiektu hauek, beste kantu eta poema batzuez gain. Hala ere, bi proiektu ezberdin direla argi utzi digu Imanolek.

Komunean daukate, baita ere, bi proposamen hauetan hitzak eta musika sortzen eta aukeratzen dituzten pertsonak. Imanol poesiaz arduratzen da, Mattin berriz soinu bandaz. Komunean agian gauza gehiegi daukate bi proiektu ezberdin izateko...

ena. “Lehen saiakerak hutsean geratu ziren; Txinan eta Japonian bila aritu ostean, hurbilagora jo genuen”. Colhagar eta beste komun paper enpresa batzuetan galdezka aritu ziren, baina denetan ateak itxita topatu zituzten. “Azkenean, beste behin ere, Google izan zen salbatzaile lanak egin zituena, eta Madrilera enpresa batekin egin genuen topo”.

Orotara 300 komun-paper ilustratu inprimatu zituzten, eta orain arte publikoaren erantzuna positiboa izan dela azpimarratu dute. Durangoko Azokan, esaterako, aurkezpena egin eta egun bakarrean 100 ale saldu zituzten.

Komuneke literaturaren partaide

Komuneke paperean poesia irakurtzea posible dela ikusi dugu, poesia ipurdia garbitzeko balio duela ohartu garen bezalaxe. Orain arte komunean maitasun mezuak, aforismoak, errebindikazio politikoak eta bestelako idatzia topatu izan ditugu.

Tabernetan eta tren geltokietan, komun publiko guztietan literatura propioa egon badago. “Horretan inspiratu al garen? Horiek denak irakurrita dauzkagu, baina horien gehigarria izan liteke komuneke papereko poesia hau” hausnartu du Imanol Epeldek.

Poema hauek behin bakarrik irakurri ahal izango dira komun-papereko euskarrian. Hori arazo bihur liteke testuak gehiagotan dastatu nahi duenarentzat. Horregatik, www.blogari.net/27zapata?cat=6026 eta <http://komunekopaperean.blogspot.com> helbideetan ere badaude Imanol Epelderen poemak, euskarri digitaletan. Komunean behin eta berriro, egunero joaten garelako. Eta zergatik ez? Poema hauek ere behin eta berriro gozatzeko aukera ere egon badagoelako komuneke paperetik kanpo. ■

**Orotara 300 komun-paper
ilustratu inprimatu dituzte
eta Durangoko Azokan, egun
bakarrean, 100 ale saldu**